

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากคต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ธรรมะเป็นปกติ ธรรมะเป็นเรื่องธรรมดาณะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้ธรรมหรือไม่ตรัสรู้ธรรม ธรรมะมันมีอยู่แล้ว ของนี้เป็นของธรรมชาติ เป็นของธรรมดา ธรรมชาติ เห็นไหม ธรรมชาติในตัวมันเอง ถ้าเป็นของธรรมดามันมีอยู่แล้ว เราทำเป็นปกติ ชีวิตปกติธรรมดามันก็ต้องเป็นชีวิตที่ปกติธรรมดา

ถ้าเราทำชีวิตเราเป็นปกติธรรมดา ทำไมมันไม่เป็นไปตามธรรมล่ะ? มันไม่เป็นไปตามธรรมเพราะว่าความปกติธรรมดาของจิต ของธรรมดาของเขา เขาอยู่ธรรมดาของเขา แต่เพราะจิตเรามันมีธาตุรู้ มันมีชีวิต มันมีสิ่งที่รับรู้ สิ่งที่ได้รับ สิ่งที่เป็นชีวิต อันนี้มันทำให้เป็นกิเลส สิ่งที่มีกิเลสมันถึงไม่ธรรมดาไป ธรรมดาถ้าเป็นความเป็นธรรม ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะตรัสรู้หรือไม่ตรัสรู้ก็มีอยู่โดยดั้งเดิม แต่จิตของเรามันไม่ธรรมดา จิตของเรามีธาตุรู้ ธาตุรู้มันมีความรู้สึกอยู่ ธาตุรู้มันมียางเหนียวมันติดตลอดไป มันไม่ธรรมดาเพราะใจมันเองมันเป็นกิเลส

ฉะนั้น ถ้าเป็นธรรมดา ของง่าย ๆ ของทำงานง่าย ๆ ธรรมชาติเป็นปกติ ความเป็นปกติ ทำให้จิตนี้เป็นปกติมันก็จะปกติ แต่มันไม่เป็นปกติ มันเป็นปกติไปไม่ได้ เพราะ เพราะ ว่า ความผูกพันของมัน มันเป็นปกติ แต่ของที่ไม่มีชีวิตวางไว้ตรงไหนมันก็อยู่ธรรมชาติของมัน เราไปเคลื่อนย้ายมัน มันก็เคลื่อนย้ายไป แต่ความเห็นของเรามันเป็นปกติไหม? มันเคลื่อนย้ายตลอดเวลา มันเคลื่อนย้ายของมันเองตลอดเวลา เราจะวางให้มันเป็นธรรมชาติของมัน ให้มันอยู่คงที่มันก็อยู่ไม่ได้

นี่มันไม่ธรรมดาตรงนี้ ไม่ธรรมดาตรงมันมีชีวิต มันพลิกแพลง มันแก้ไขไป จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ถ้าจิตเดิมแท้ที่ส่องใสไปด้วยอุปกิเลส จิตเดิมแท้ที่ส่องใส ถ้าจิตเดิมแท้ที่ส่องใส คนมาเกิดอะไรมาเกิด? เกิดมาได้อย่างไรถ้ามันส่องใสอยู่แล้ว มันส่องใสมันต้องไม่เกิดอีกสิ แต่ที่มันส่อง

ไสมันเกิด มันเกิดเพราะว่ามันมีวิชาปัจจัย สัจจาราใจ นี้จิตเดิมแท้ที่ส่องใส แล้วจิตเดิมแท้
เป็นผู้ที่ข้ามพ้นกิเลส จิตเดิมแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส แต่เราจะเข้าถึงจิตเดิมแท้ จิตนี้มันปกคลุม
ด้วยชั้น ขนจรมา ขนมันจรมา มันปกครองจิตไว้ มันปิดบังจิตไว้หมดเลย มันปิดบังจิตไว้แล้ว
มันก็เป็นอารมณ์ของมัน

นี่เราต้องเข้าถึงความเป็นปกติของมันตรงนั้นก่อน ถ้าเข้าถึงความเป็นปกติของใจ เห็น
ใหม่ ใจปกติ ใจอยู่ที่ธาตุรู้เฉยๆ ไม่มีตัวชั้นตัวตั้งจิตนี้ ตั้งความคิดไป ความคิดที่ต่อเนื่องออกไป
มันหมุนออกไป อันนี้มันไม่เป็นปกติ แล้วเราบอกว่าเป็นปกติธรรมดาของเรา เราเอากิเลสขูดไว้
ได้พรหม เราว่าจิตเราเป็นปกติธรรมดา เราก็คิดว่าสรรพสิ่งนี้เป็นปกติธรรมดา ความคิดนี้ก็เป็น
เรื่องของธรรมดา ความคิดเราก็คือเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ความคิดเรามันไม่เป็นปกติธรรมดา
หรือก เพียงแต่ว่าเป็นปกติธรรมดาเพราะเราเข้าข้างตัวเอง เราเห็นว่าเป็นความคิดของเรา เราก็ค
เข้าข้างตัวเองว่าความคิดนี้มันเป็นธรรมชาติ เป็นปกติธรรมดา

มันเป็นปกติธรรมดาต่อเมื่อสิ้นกิเลสแล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรม
ขึ้นมาแล้ว ตั้งแต่วันวิสาขบูชา มา นั้นละ ๔๕ ปีนั้นเป็นปกติธรรมดา เพราะอะไร? เพราะมันไม่มี
สิ่งที่ยุ่เหี้ย สิ่งนี้มีอยู่โดยดั้งเดิม มีอยู่โดยดั้งเดิม แต่ไม่มีใครสามารถเข้าไปรู้มันได้ ไม่มีใคร
สามารถเข้าไปเห็นมันได้ เพราะมันอยู่ลึกอยู่ในหัวใจของเรา

สิ่งที่ลึกซึ่งมาก สิ่งทีลึกมาก กว้างขวางมาก พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ บัญญัติให้เราก้าวเดิน
ไป มันลึกอยู่ในหัวใจของเรา เราไม่สามารถจะจับต้องเรื่องใจของเราได้ เราจับต้องขนาดไหน
เราตะปบได้แต่เงา เราตะครุบได้แต่เงาในหัวใจของเรา เราตะครุบได้นะ ถ้าผู้ที่มีความจงใจ
อยากจะรักษา อยากจะตะครุบ อยากจะหันกลับมามอง ถ้าผู้ที่ไม่จะมีจะรักษานะไม่เห็นเงาด้วย เป็น
เงา มันเป็นพายุเลย เป็นพายุเกิดขึ้นมา พายุอารมณ์ใจ

เวลาลมเกิดขึ้นมามันจะหมุนไปตามอารมณ์ของเรา มันหมุนออกไป หมุนออกไปตาม
ความเห็นของเรา ความคิดของเราหมุนออกไปตลอด นั้นละมันเป็นธรรมดาไหม? ถ้าเป็น
ธรรมดาทำไมมันเอาความเร่าร้อนมาให้ใจ ถ้ามันเป็นธรรมดา อยู่เฉยๆ ทำไมมันจุกกระซาก
ความคิดเราไปได้ ทำไมมันจุกกระซากความเห็นของเราหมุนไปตามมัน มันหมุนออกไปได้
อย่างไร? มันเป็นธรรมดาไหม? มันไม่ธรรมดา แต่เพราะเราเห็นว่ามันเป็นธรรมดา

สิ่งที่เป็นธรรมชาติ สิ่งที่ทำให้เป็นปกติ สิ่งที่ว่าเวลาพูดเป็นธรรมะออกมามันง่ายมากเลย ชีวิตที่ปกติธรรมดานั้นคือนิพพาน ความเห็นสิ้นสุดของความคิดออกไป มันคือความปกติ ธรรมดาของมัน มันจะไม่สืบต่อกัน แต่ความคิดเราสืบต่อ เกิดนี้เกิดมาจากไหน? เกิดนี้เกิดมาจาก สิ่งที่เราไม่รู้ละ สิ่งที่เราไม่รู้คืออวิชชา อวิชชาที่สร้างสมมา เกิดมาเป็นปัจจุบันเราก็คือเป็น ปัจจุบันนี้ แล้วสิ่งที่อยู่เบื้องหลังนั้นมันคืออะไร? แล้วอนาคตข้างหน้ามันคืออะไร? นี่มันไม่รู้ ตลอดไป แล้วมันก็เวียนไปของมันตลอดไป นั่นแหละมันไม่ธรรมดาของมัน มันเป็นธรรมดาไป ไม่ได้ แต่เราเป็นธรรมดาเพราะเราเอากิเลสมาผูกใจ

นี่ปกติธรรมดา ไม่ต้องไปวัดก็ได้ ทำใจให้เป็นปกติ ไม่ต้องบวชร่างกายก็ได้ บวชใจก็ได้ มันพูดได้ทุกอย่างเวลามันจะปิดความคิดของเราใจ ความคิดของเราจะเจริญงอกงามขึ้นมาในหัวใจของเรา มันปิดออกไปให้หมดว่าทำอะไรก็ได้ให้เป็นปกติธรรมดา แล้วก็ปกติธรรมดา แบบกิเลส กิเลสมันควบคุมใจไว้ แล้วก็ปกติธรรมดาของมัน หมักหมมใจไว้ไม่ให้ออกไปจาก ความเห็นของตัวเอง ความเห็นของตัวเองใจ เวลาประพฤติปฏิบัติมันถึงแสนยาก

ทำความสงบของใจให้ได้ก่อน ถ้าทำความสงบของใจได้มันจะเป็นความสงบของใจ ขึ้นมา มันจะเริ่มเห็นเงาของมัน เริ่มเห็นเงา เห็นไหม แล้วก็ปลดเปลื้องเงาของมันออกไป ปลด เปลื้องเงา ปลดเปลื้องขั้นๆ ปลดเปลื้องแขกที่จรมา แขกที่จรมา ความเห็นของเราที่มันจรมา ปลด เปลื้องมันออกไปเรื่อยๆ เป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป จนเข้าไปถึงความปกติธรรมดาของมัน ปกติ ธรรมดาของมันคือตัวของจิต ปกติธรรมาคือตัวอวิชชาปัจจัยา สังขารา ปกติของมันคือจิต เดิมแท้หนึ่ง่องใส จิตเดิมแท้หนึ่ง่องใส จิตเดิมแท้หนึ่ง่องใส เป็นตัวปฏิสนธิจิต ตัวปฏิสนธิจิตเกิดแล้วมันถึง จำความเห็นของตัวเองไม่ได้

เวลาเราเกิดเราระลึกชาติไม่ได้ แต่ถ้าผู้ประพฤติปฏิบัติเข้าไป ถึงตรงนี้ถึงตรงอนาคามี อนาคามีคือปลดเปลื้องความคิดเห็นปกอลอกใจออกไปให้หมด เหลือแต่ตอของจิต ข้อมูลเดิม เราเข้าไปเห็นข้อมูลเดิมของเรา เราจะไปสงสัยสิ่งใดว่านี่เราก็คือเกิดมาจากไหน? เราจะไปไหน? เรา จะไปสงสัยสิ่งใด? ก็ข้อมูลเดิมของเรา ข้อมูลเดิมของเราเป็นความปกติของมัน แล้วข้อมูลเดิม ของเรามันจะข้ามพ้นได้ข้ามพ้นไม่ได้ อยู่ที่ข้อมูลเดิมอันนี้จะข้ามพ้นไป ถ้าข้ามพ้นไปไม่ได้มันก็ ไปเกิดเป็นพรหม

นี่จิตผ่องใสเกิดเป็นพรหม เกิดเป็นหนึ่งเดียว หนึ่งเดียวอย่างนั้นแหละ เป็นปกติธรรมดาของเขา ธรรมดาของเขาเป็นแบบนั้น แต่เพราะมันหมองไปด้วยอุปกิเลส มันหมองไปด้วยอุปกิเลสที่จรมา มันหมองไปด้วยอุปกิเลส แล้วอุปกิเลสตัวนี้มันไม่เข้าใจ มันก็หมุนออกมาในธาตุในขันธ ในธาตุในขันธแล้วหมุนออกไป มันก็ไม่ใช่ธรรมดาของมัน มันติดข้องใจอยู่อย่างนั้น นั่นเป็นเรื่องของกิเลส แต่เรื่องของธรรมเป็นเรื่องการปลดปล่อยเข้าไป เละความเห็นของตัวเองเข้าไป

นี่สมบัติของใจ สมบัติของร่างกาย สมบัติสิ่งที่เขาหามาเป็นเครื่องอยู่อาศัย เราก็ยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นของเรา เป็นของเราจริงๆ เป็นของเราชั่วคราว เป็นของเรา เราใช้ประโยชน์ของเราชั่วคราวขณะนั้นมันเป็นไปได้ แต่สมบัติจริงๆ ของเราก็คือสมบัติของใจ เพราะ เพราะเวลาเราตายไปนี่ใจไปกับเรา สมบัติมันต้องอยู่ในโลก สมบัตินี้เป็นสมบัติผลัดกันชม เราหาได้มากมายขนาดไหนก็ต้องเป็นของลูกของหลานต่อไป ของผู้ที่ใช้สอยต่อไป แต่ของของเราคือความดี ความซื่อในใจของเรา ที่ติดตามไปในใจของเราหนึ่งแหละ ถ้าเราทำคุณงามความดีมันก็จะสะสมใจของเรา

ปฏิบัติบูชา ให้ท่านะ เราว่าเราทำบุญกุศล สิ่งที่ทำบุญกุศลให้ท่าน ให้ท่าน ให้ท่านมาก ให้ท่านน้อย อันนั้นให้ท่าน สิ้นสุดของท่าน สูงสุดของมันคือการให้วิชาการ เห็นไหม ให้ความรู้ ให้ธรรมะเป็นธรรมให้ท่านสูงที่สุด นี่ธรรมที่ประเสริฐที่สุดในเรื่องของท่าน คือให้วิชาการ ให้ความรู้ เราก็จะเอาวิชาการเอาความรู้นั้นมาดัดแปลงตน ถ้าเราดัดแปลงตนของเราได้ เราจะแก้ไขตัวเราเองได้ ถ้าเราดัดแปลงตนของเราไม่ได้ เราจะแก้ไขของเราเองไม่ได้

ธรรมะ เริ่มต้นจากศึกษาธรรมะ เราจะศึกษาธรรมะเราก็ไม่อยากศึกษา ทำปกติคือปล่อยว่าง พระพุทธเจ้าสอนให้ว่างเฉย การศึกษาธรรมะนี่เป็นกิเลส เป็นความอยาก เป็นค้นหาความทะยานอยาก เป็นการพยายามเอาตัวรอดให้ได้ มันมีความอยากอย่างหนึ่ง มันเป็นมรรค ถ้าไม่มีเหตุเอาผลมาจากไหน?

นี่คือเหตุที่เราจะพ้นออกจากกิเลสไป มรรคอรียสังขังคือการหาวิชาการ การหาสิ่งที่เราจะพ้นออกไป อันนั้นเป็นวิชาการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่ว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมามันมีสิ่งนี้วางไว้ สิ่งนี้วางไว้ให้เราศึกษาเล่าเรียน ถ้าเราศึกษาสิ่งนี้ได้ เราจะพ้นได้ ถ้าเราไม่ศึกษาสิ่งนี้ เราก็เป็นปกติธรรมดาของเราโดยกิเลส โดยกิเลสนะ

กิเลสว่าเป็นปกติธรรมดา ชีวิตเราก็ธรรมดา ธรรมดาเหมือนกับสวะในน้ำมันลอยไปตาม ธรรมดาของมัน มันก็ตกทะเลไปเลยนะ ถ้ามันไม่ติดเกาะใดคอนใด มันก็ต้องลงไปทะเล

อันนี้ก็เหมือนกัน ลื่นสุดของแม่น้ำมันหมุนเวียนไป ชีวิตนี้ก็เหมือนกัน ปกติธรรมดาของ อวิชาในใจ ปกติธรรมดาของในวิญานใจ มันก็หมุนเวียนไปธรรมดาของมัน มันก็ลุ่มๆ ดอนๆ มี สุขมีทุกข์ของมันโดยธรรมชาติของมัน แต่เราไม่ปรารถนา เราปรารถนาแต่ความสุข ปรารถนา แต่ความพอใจ แต่เวลามันเกิดทุกข์ขึ้นมาเราปฏิเสธมัน เราปฏิเสธมัน อันนั้นเป็นความสุขความ ทุกข์ที่มันต้องเกิดขึ้น มันเป็นธรรมดาที่ต้องเกิดดับต้องมียู่ แล้วสิ่งที่มันเหนือธรรมดาค่ะ? ความสุขอันประเสริฐ ความสุขอันที่ว่าไม่มีการเกิดดับ ไม่มีการเกิดดับ สุขคงที่ของมัน นั่นละ มันปกติธรรมดา

นี่ธรรมดาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปกติของใจ ใจที่อึดเต็มแล้ว ใจปกติ ไม่มีสิ่งใดจะเข้าไปเติมสิ่งนั้นได้ สิ่งนั้นเต็มเปี่ยมความพอดีของมัน เกิดจากจิตเต็มแท้ที่ส่องใส จิต เต็มแท้เป็นผู้ข้ามพ้นกิเลส เราต้องเกาะต้องตอนเข้าไป นี่พูดถึงธรรมดาใจ ถ้าเราคิดถึงธรรมดา แล้วเราก็จะไม่ก้าวเดินเลย เราว่าเราทำอยู่แล้ว เราทำอยู่แล้ว ทำอยู่แล้วทำโดยกิเลส ทำอยู่แล้วทำ โดยวิชาการ ทำอยู่แล้วทำโดยธรรม ถ้าทำโดยธรรมมันจะเริ่มทำความสงบของใจ ถ้าไม่มีใจสงบ ความคิดของเรามันมีความคิดของเราเข้าไปเจือจาง

ความคิดทุกอย่างที่เกิดขึ้นมาจากเรา กิเลสมันเอาไปใช้ครั้งหนึ่ง กิเลสมันอยู่หลังความคิด เรา ความคิดเราออกไปข้างหน้าเป็นการศึกษา เป็นวิชาการต่างๆ มันมีความเห็นแก่ตัวบวกเข้าไป ด้วย บวกเข้าไปด้วย ทำความสงบของใจเพื่อให้ความเห็นว่าบวกเข้าไปมันออกไป มันออกไป เห็นใหม่ มันสงบตัวลงชั่วคราว ให้ความเห็นอันใหม่เกิดขึ้นมา ปัญญาที่เกิดขึ้นมา ปัญญาในการ ประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ ถึงต้องมีความสงบของใจ ถ้าไม่มีความสงบของใจเป็นโลกียะ เป็น ความคิดในโลกเขา มันเป็นการนับหนึ่ง

ถ้านับหนึ่ง เริ่มต้นจากความคิดของเรา ถ้าเราไม่นับหนึ่งจากเรา เราจะนับหนึ่งจากไหน? ไม่ปฏิบัติแล้วจะเอาอะไรหลุดพ้นไปได้? มันต้องปฏิบัติ ปฏิบัติจากอะไรล่ะ? ก็ปฏิบัติจาก ความคิดเดิมของเราแหละ แต่เป็นความคิดว่าเราคิดขึ้นมาเพื่อให้มันปล่อยวางขึ้นมา เห็นใหม่ มันเป็นการนับหนึ่งเป็นต้น แล้วจะมีปลาย ถ้าเราถึงที่ต้น เราถึงต้น เราเอาแต่ต้นไว้ เราไม่ยอม กล้าเดินไป เราก็อยู่ที่ตรงต้นนั้น เราไม่ไปถึงกลาง แล้วไม่ไปถึงตอนของปลาย

สิ่งที่โน้มฝ่ายตรงข้าม โลกเป็นส่วนของโลก ธรรมเป็นส่วนของธรรม โลกุตระกับโลกิยะ เห็นใหม่ ความคิดของเราเป็นโลกิยะ ความเห็นของเราตลอดไป ถึงต้องทำความสงบของมันขึ้นมา เพื่อให้มันสงบของมันขึ้นมา แล้วเพื่อจะทำความเห็นอันใหม่ขึ้นมา นั่นละมันถึงจะเป็นปกติต่อเมื่อมีปัญหาอันใหม่เกิดขึ้นมา แล้วมันไปละ ไปตัดตอนออกไป ความเห็นยึดมั่นถือมั่นของใจออกไป มันถึงจะปล่อยวางสิ่งนั้นได้ ถ้าปล่อยวางสิ่งนั้นได้มันถึงจะเป็นปกติธรรมดาของมันโดยธรรม

ปกติธรรมดาโดยธรรม เห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมอันนั้น แล้ววางธรรมอันนั้นว่าเป็นปกติธรรมดาของมัน มันก็ไม่มีสิ่งใดเลย มันเป็นของธรรมดาที่มีอยู่ เพราะมันมีใจอยู่ ใจเรามีอยู่นี้มันแก่ใจใจ ใจปกติมันก็ปกติของมัน แต่ใจปัจจุบันนี้ไม่ปกติ เพราะมีพายุอารมณ์ พายุต่างๆ เกิดขึ้น ปั่นป่วนในหัวใจเกิดขึ้นเป็นลูกๆ ถึงเวลามันก็เกิดขึ้นมาเป็นครั้งเป็นคราว ไม่เกิดขึ้นมามันก็สงบตัวของมัน เวลามันเกิดขึ้นมามันก็ปั่นป่วนใจให้ทุกข์ออกไป อารมณ์อันนี้เป็นความทุกข์ของมันตลอดไป

นี่ย้อนกลับเข้ามา ปกติจริงๆ ธรรมะเป็นปกติ แต่ปกติของผู้ที่รู้ธรรมตามความเป็นจริง แต่จะไม่เป็นปกติของเราเลย เราต้องขวนขวาย เราต้องพยายาม ต้องขวนขวาย ต้องพยายามขึ้นไปถึงหาสิ่งนั้นขึ้นมา สิ่งนั้นเข้ามาชำระใจของเราขึ้นมาแล้วมันจะเป็นปกติธรรมดา เพราะมันมีหลัก มันมีใจอยู่แล้ว ใจปั่นป่วนที่ไหนมันก็ดับที่นั่น ใจมันฟุ้งซ่านขึ้นมาที่ไหนมันก็ดับที่นั่น กิเลสติดอยู่ที่ใจที่ไหน ใจก็ต้องดับที่นั่น

นี่ก็เหมือนกัน เรามีใจทุกดวงใจ คนเกิดมาใจทุกคน ใจทุกดวงใจตัวนี้มันดับได้ มันดับสิ่งที่ว่าเป็นความปั่นป่วนอันนั้นได้ ถ้ามันดับสิ่งนั้นได้มันเป็นปกติของมันโดยธรรมชาติของมัน ธรรมชาติที่เราศึกษา ธรรมชาติที่เราก้าวเดิน ไม่ใช่ธรรมชาติของกิเลสที่แอบอ้าง ธรรมชาติของกิเลสที่แอบอ้าง นี่ธรรมดาอยู่แล้ว เราจะหยุดธรรมดาของมัน อันนี้มันก็เป็นเรื่องของกิเลส มันหลุดเราตลอดไป ถ้าเราทำของเราขึ้นมาได้มันจะจบสิ้นของเราขึ้นมา เอวัง